

Sygn. akt II KZ 5/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M. B.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 27 marca 2019 r.

zażalenia obrońcy skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 stycznia 2019 r., sygn. akt II WKK [...] odmawiające przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 maja 2018 r., sygn. akt II AKa [...] zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17 sierpnia 2017 r., sygn. akt XVIII K [...],

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Wyznaczony skazanemu M. B. obrońca z urzędu sporządził i wniósł w jego imieniu kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 maja 2018 r., sygn. akt II AKa [...] zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17 sierpnia 2017 r., sygn. akt XVIII K [...].

W dniu 21 listopada 2018 roku obrońca skazanego został wezwany do uzupełnienia braków formalnych kasacji przez załączenie dowodów uiszczenia opłaty od kasacji w wysokości 750,00 zł w terminie 7 dni od dnia doręczenia przedmiotowego wezwania pod rygorem odmowy przyjęcia kasacji. Tożsame pismo zostało wysłane na adres M. B., którego jednak skazany osobiście nie odebrał (zostało doręczone dorosłemu domownikowi).

W terminie tym obrońca skazanego wystąpił o zwolnienie skazanego od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w postaci opłaty od wniesionej kasacji.

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 listopada 2018 roku w sprawie o sygn. II WKK [...], [...] (dotyczącej zarówno postępowania toczącego się z udziałem skazanego M. B., jak również skazanego P. B.) Sąd nie uwzględnił złożonego wniosku o zwolnienie od opłaty od kasacji.

Wobec treści tego postanowienia, zarządzeniem z dnia 5 grudnia 2018 r. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] ponownie wezwał skazanego M. B. do uzupełnienia braku formalnego kasacji – poprzez dołączenie dowodu uiszczenia opłaty w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, pod rygorem odmowy przyjęcia kasacji. Zarządzenie to zostało prawidłowo doręczone obrońcy oraz skazanemu, w którego imieniu wezwanie ponownie odebrał dorosły domownik.

Wobec braku wniesienia w terminie opłaty od kasacji w wymaganej wysokości, zarządzeniem Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 stycznia 2019 roku, odmówiono przyjęcia kasacji wniesionej na korzyść skazanego.

Zarządzenie to zaskarżył w terminie obrońca skazanego. Skarżący zarzucił naruszenie prawa procesowego, które to naruszenie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegające przede wszystkim na naruszeniu przepisów art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 623 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie przez Sąd Apelacyjny w [...] II Wydział Karny, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzą przesłanki pozwalające na zwolnienie skazanego M. B. od ponoszenia kosztów sądowych toczącego się postępowania, w szczególności kosztów związanych z uiszczeniem opłaty od wniesionej przez obrońcę skazanego kasacji, podczas gdy z okoliczności przedmiotowej sprawy w sposób oczywisty wynika, iż skazany nie jest w stanie ponieść kosztów wniesienia kasacji, zaś nieudokumentowanie powyższego faktu przez obrońcę skazanego wynikało z niemożności skontaktowania się z M. B., które to okoliczności podnoszone były przez obrońcę skazanego w składanych do Sądu pismach.

Ponadto obrońca zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę do wydania przedmiotowego zarządzenia polegającego na błędnej

ocenie oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym skazanego M. B., sporządzonego przez skazanego w dniu 6 maja 2018 roku, która w konsekwencji doprowadziła do wniosku o zwolnienie skazanego M. B. od opłaty od wniesionej kasacji, podczas gdy z treści ww. oświadczenia, będącego podstawą do wyznaczenia skazanemu obrońcy z urzędu w sposób jasny wynika, iż oskarżony nie dysponuje środkami umożliwiającymi opłacenie kasacji i korzysta z pomocy z urzędu.

Podnosząc te zarzuty wniósł o uchylenie wydanego w dniu 11 stycznia 2019 roku zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] oraz przyjęcie wniesionej kasacji do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, z jednoczesnym zwolnieniem skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów związanych z opłaceniem wniesionej kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że zgodnie z dyspozycją art. 528 § 1 pkt 1 k.p.k., na odmowę zwolnienia od uiszczenia opłaty sądowej od kasacji środek odwoławczy nie przysługuje. Niemożność zaskarżenia odmownych decyzji sądu odwoławczego wymienionych w art. 528 § 1 k.p.k. nie wyklucza definitywnie możliwości kwestionowania przez stronę prawidłowości decyzji podjętej w tym przedmiocie. Wynika ona z treści art. 528 § 2 k.p.k. Odpowiednie zastosowanie art. 447 § 3 k.p.k. należy bowiem rozumieć jako upoważnienie do podniesienia w zażaleniu składanym na zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji (art. 530 § 3 k.p.k.) tych zarzutów, które nie mogły stanowić przedmiotu odrębnego zażalenia z uwagi na treść art. 528 § 1 k.p.k. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 maja 2014 r., V KZ 16/14, OSNKW 2014, nr 10, poz. 79; z dnia 17 stycznia 2008 r., V KZ 82/07, OSNKW 2008, nr 2, poz. 20 czy S. Zabłocki [w:] Z. Gostyński i in.: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2004, t. III, s. 558 - 559). Niewątpliwie więc zażalenie wywiedzione przez obrońcę skazanego M. B. było dopuszczalne, choć – jak się okazało – bezzasadne.

Analizując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zażalenia i konfrontując stanowisko skarżącego z treścią postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 listopada 2018 r., nieuwzględniającego wniosku m.in. M. B. o zwolnienie od opłaty od kasacji, uznać należało, że decyzja o odmowie przyjęcia

kasacji oparta została na prawidłowych przesłankach. Złożenie wniosku o zwolnienie całości lub w części od wyłożenia kosztów podlegających uiszczeniu przy wnoszeniu pisma procesowego obliuguje wnioskodawcę do wykazania, że ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów wyłożenie ich byłoby dla niego zbyt uciążliwe (art. 623 k.p.k.). Taka treść tego unormowania przesądza więc o tym, że ciężar dowodu co do istnienia okoliczności uzasadniających ewentualne zwolnienie od kosztów spoczywa na ubiegającym się o to zwolnienie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lipca 2011 r., II KZ 27/11; z dnia 21 czerwca 1996 r., V KZ 10/96, OSNKW 1996, z. 7 - 8, poz. 46).

Ubiegający się o to zwolnienie nie może więc oczekiwać od sądu domniemania, że jego sytuacja materialna uniemożliwia mu lub utrudnia ich wyłożenie, czy poddania jej szczegółowemu badaniu z inicjatywy organu, zwłaszcza gdy strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. To na wnioskodawcy ciąży obowiązek przedstawienia stosownych dokumentów stwierdzających jego rzeczywisty stan majątkowy i wysokość dochodów oraz sytuację rodzinną. Ponieważ w art. 623 k.p.k. mowa jest o sytuacji rodzinnej, majątkowej i wysokości dochodów, oczywiste jest, że chodzi o stan aktualny (na dzień orzekania w tym przedmiocie).

Z tego względu dla oceny przesłanki zwolnienia od opłaty nie mogło być miarodajne oparcie się na wyłącznie na oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania i to datowanym na maj 2018 r., a więc sporządzonym na ponad 6 miesięcy przed datą orzekania w przedmiocie zwolnienia od opłaty. Nie czyniąc zadość obowiązkowi wykazania swojej sytuacji majątkowej w sposób adekwatny do oczekiwań Sądu i prezentując, najogólniej rzecz ujmując, całkowicie bierną postawę procesową w tym zakresie, skazany powinien był się liczyć z tym, że jego wniosek może nie zostać uwzględniony. Nie sposób więc uznać, by Sąd Apelacyjny w [...], odmawiając skazanemu zwolnienia od opłaty sądowej od kasacji ze względu na niewykazanie okoliczności, o jakich mowa w art. 623 k.p.k. naruszył przepisy postępowania, czy też poczynił błędne ustalenia faktyczne w sferze obejmującej zdolność skazanego do uiszczenia opłaty od kasacji.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze prawidłowość postępowania prowadzonego w oparciu o art. 623 k.p.k. oraz fakt nieuiszczenia opłaty od kasacji w terminie wskazanym w wezwaniu z dnia 5 grudnia 2018 r., jak również niewystąpienie okoliczności, o której mowa w art. 527 § 2 k.p.k. uznać należało, że zaskarżone zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 stycznia 2019 r., sygn. akt II WKK [...] odmawiające przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 maja 2018 r., sygn. akt II AKa [...] odpowiada prawu. Jako takie podlegało więc utrzymaniu w mocy.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.